

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ФАКУЛЬТЕТ «УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Декан факультету

ЗАТВЕРДЖУЮ

О.Г. Стрелко

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи академічної доброчесності

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 10 «Природничі науки»

спеціальність: 101 «Екологія»

ОП: Екологія транспортної інфраструктури

Робоча програма дисципліни «**Основи академічної доброчесності**» для студентів галузі знань: 10 «Природничі науки» спеціальність: 101 «Екологія»

Рівня вищої освіти перший (бакалаврський)

Розробник: д. іст. н., професор, завідувач кафедри філософії та історії науки і техніки Гамалія В.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Філософія та історія науки і техніки»

протокол від « 28 » серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

В.М. Гамалія

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 10 «Природничі науки» Спеціальність: 101 «Екологія»	Обов'язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		15 год.	–
		Семінарські	
		15 год.	–
		Самостійна робота	
		60 год.	–
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоєння студентами понять академічної доброчесності та академічного письма, відомостей про стан сучасної науки, розуміння процесу наукової діяльності, оволодіння методологічними та методичними основами наукового дослідження.

Оволодіння програмою курсу сприяє виконанню студентами завдань з інших дисциплін, які передбачають наукові дослідження, узагальнення теоретичного матеріалу і розробку практичних рекомендацій щодо застосування результатів наукового дослідження. Матеріал навчальної дисципліни допоможе при аналізі інформаційних джерел, підготовці курсових і дипломних робіт, статей, доповідей на науково-практичних конференціях.

Засвоєння матеріалів курсу має на меті виконання наступних **завдань**:

- розуміння сучасних тенденцій суспільного розвитку й процесів, що відбуваються в освітній сфері;
- усвідомлення студентами важливості та практичної цінності академічної доброчесності;
- здійснення аналізу навчального процесу і наукової діяльності з урахуванням етичних цінностей;
- вивчення зарубіжного досвіду лідерства у вищій школі;
- оволодіння навичками усного і писемного наукового мовлення;
- набуття досвіду пошуку, аналізу та збереження інформації;
- вироблення навичок написання наукових текстів та порядку оформлення наукового дослідження.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- загальні тенденції розвитку освіти в Україні та інших країнах світу;
- суть і принципи академічної чесності;
- прояви академічного шахрайства та шляхи боротьби з ним;
- види плагіату і методи його виявлення;
- способи захисту інтелектуальної власності;
- особливості академічного письма;
- основні жанри усного та писемного наукового мовлення;
- правила оформлення наукових робіт, цитувань, використання оригінальних текстів і подання посилань;
- можливості науково-метричних баз даних і сервісів для полегшення пошуку інформації та укладання бібліографії.

В результаті вивчення курсу студенти повинні **вміти**:

- чинити протидію девіантній суспільній поведінці;
- виявляти плагіат, захищати свою і чужу інтелектуальну власність;
- володіти навичками обробки інформації та орієнтуватись в інформаційних ресурсах;
- користуватись комп'ютерними програмами і сервісами для оптимізації пошуку інформації й укладання бібліографічних списків;
- оперативно й продуктивно опрацьовувати фахові наукові тексти;
- успішно виконувати індивідуальні творчі завдання, створювати наукові та навчально-наукові тексти зі свого фаху;
- брати участь у групових проектах, виявляючи свої аналітичні й творчі здібності;
- гармонійно спілкуватись у стінах вишу, дотримуючись правил наукового етикету;
- об'єктивно оцінювати власну інтелектуальну працю і науковий доробок інших;
- репрезентувати результати авторських наукових досліджень, готувати публічні презентації своїх напрацювань і здобутків.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти мають **здобути наступні**

компетентності:

- знання новітніх теорій, концепцій і методів науково-дослідної та професійної діяльності;
- вміння успішно виконувати індивідуальні / групові дослідницькі завдання з академічної культури;
- навички усного наукового мовлення й академічного письма, зокрема під час написання наукових текстів і публічної презентації своєї точки зору;
- здійснення самостійних досліджень з актуальних проблем певної галузі знань із застосуванням відповідних наукових методів і міждисциплінарних підходів;
- володіння навичками оперативного пошуку й аналізу інформації з різних джерел.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Академічна доброчесність та проблеми її дотримання

Тема 1. Основні засади вищої освіти. Мета та завдання курсу

Основні поняття навчальної дисципліни «Основи академічної доброчесності». Суспільне значення вищої освіти, її роль у житті людини. Засади європейської вищої освіти. Болонський процес та його особливості. Запровадження сучасних освітніх стандартів та систем оцінювання в Україні.

Тема 2. Академічна чесність та її прояви

Поняття академічної чесності. Академічна культура й етика у вищій школі. Нерозривність принципів академічної свободи, відповідальності, прав і обов'язків учасників навчального процесу. Інтелектуальна свобода та її прояви. Доброчесність викладача й адміністрації як передумова доброчесності студента. Кодекси честі та їх види. Професійний кодекс як основа моральних принципів професійної діяльності.

Тема 3. Феномен плагіату та його різновиди

Причини та передумови виникнення плагіату. Плагіат від античності до сьогодні. Види і способи плагіату. Виявлення плагіату. Комп'ютерні програми перевірки текстів на оригінальність. Результати соціологічних опитувань щодо дотримання засад академічної доброчесності та виявів академічної нечесності в університетах.

Тема 4. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект

Внутрішньоособистісні та соціально зумовлені чинники нечесної поведінки студентів. Таксономія навчальних цілей та результатів Бенджаміна Блума. Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі. Наслідки недоброчесного навчання для особистості й суспільства.

Модуль 2. Етичні аспекти проведення наукової діяльності

Тема 5. Культура спілкування в науковій сфері

Поняття культури мовлення. Вербальні та невербальні складники усної наукової комунікації. Публічний виступ, його види та етапи підготовки. Секрети успішної промови. Способи активізації та переконання слухачів. Мистецтво створення вдалої презентації. Правила ведення академічної дискусії та полеміки. Види проявів незгоди й толерантності. Мистецтво слухати. Типові помилки під час листування за допомогою електронної пошти.

Тема 6. Особливості академічного письма

Місце наукового стилю серед інших функціональних різновидів мови. Сфера застосування, мета та особливості наукового стилю. Підстилі наукового стилю. Мовні

засоби наукового стилю. Термінологія. Ознаки і характеристика термінів. Стандартизація термінології. Синтаксис наукової мови. Усна й писемна форми наукового стилю. Шляхи формування та удосконалення навичок складання наукових текстів.

Тема 7. Основні засади цитування та бібліографування

Цитування та посилання як необхідна складова при написанні наукової роботи. Правила цитування й оформлення посилань. Національні та міжнародні стилі оформлення бібліографії. Особливості їх використання в різних сферах. Бібліографічний пошук. Способи впорядкування списку використаної літератури (абетковий, за типами документів, хронологічний, за ступенем використання). Правила використання оригінальних текстів, цитування й оформлення посилань.

Тема 8. Правила використання об'єктів інтелектуальної власності

Інтелектуальна власність: суть та історія становлення поняття. Можливості й правила використання інтелектуальної власності. Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення та захисту інтелектуальної власності. Поняття авторського права. Об'єкти авторського права та їх порівняльна характеристика. Відкритий доступ до знань в сучасному інформаційному просторі (концепції «суспільного надбання» і «відкритого доступу»). Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав у світі та в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Академічна доброчесність та проблеми її дотримання												
Тема 1. Основні засади вищої освіти. Мета та завдання курсу	11	1	2			8						
Тема 2. Академічна чесність та її прояви	11	2	2			7						
Тема 3. Феномен плагіату та його різновиди	11	2	2			7						
Тема 4. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект	12	2	2			8						
Разом за модулем 1	45	7	8			30						
Модуль 2. Етичні аспекти проведення наукової діяльності												
Тема 5. Культура спілкування в науковій сфері	11	1	2			8						
Тема 6. Особливості академічного письма	11	2	2			7						
Тема 7. Основні засади цитування та бібліографування	11	2	2			7						
Тема 8. Правила використання об'єктів інтелектуальної власності	12	2	2			8						
Разом за модулем 2	45	8	7			30						
Усього годин	90	15	15			60						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (очн.)	Кількість годин (заочн.)
1	Суспільне значення вищої освіти, її роль у житті людини	2	
2	Корпоративні засади в університеті	2	
3	Принципи успішного навчання	2	
4	Академічна культура й етика у вищій школі	2	
5	Захист авторських прав у світі та в Україні	2	

6	Плагіат від античності до сьогодні	2	
7	Мовні прояви наукового етикету	2	
8	Мистецтво успішної комунікації	1	
	Разом	15	

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочн.)
1	Академічне шахрайство як проблема світової спільноти	5	
2	Впровадження етичних норм у діяльність студентського самоврядування	5	
3	Порівняльний аналіз кодексів наукової та професійної етики	5	
4	Академічна мобільність студентів: види, переваги та наслідки	5	
5	Ставлення студентів до виявів академічної нечесності в Україні	5	
6	Університетські положення про запобігання плагіату	5	
7	Українське законодавство у сфері захисту інтелектуальної власності	5	
8	Суть і види науково-технічної інформації	5	
9	Нобелівські лауреати з точки зору академічної доброчесності	5	
10	Міжнародні договори із забезпечення авторського права, чинні в Україні	5	
11	Плагіат у всесвітній мережі Інтернет	5	
12	Патентування результатів наукових досліджень	5	
	Разом	60	

7. Індивідуальне навчальне завдання

Рекомендовані теми рефератів:

1. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
2. Електронний пошук наукової інформації.
3. Особливості підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
4. Наукова монографія, наукова стаття, тези, наукова доповідь.
5. Академічна доброчесність в умовах реформування вищої школи.
6. Характеристика та шляхи нейтралізації конфліктів між викладачем і студентом.
7. Причини деформації студентської академічної культури.
8. Способи вирішення та запобігання виникненню конфліктних ситуацій між студентом і групою у ВНЗ.
9. Шляхи боротьби з академічною нечесністю на різних рівнях.
10. Значення дистанції між викладачем і студентом, її роль у навчанні.
11. Характеристика та профілактика міжособистісних конфліктів у студентській групі.
12. Плагіат як соціальне явище: причини виникнення, форми існування, наслідки.

13. Причини виникнення та шляхи подолання плагіату в освіті.
14. Прояви та специфіка плагіату в мистецтві.
15. Зарубіжний досвід боротьби з академічною нечесністю.
16. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності.
17. Мистецтво складання ефективного резюме.
18. Основні помилки в оформленні візитних карток.
19. Значення візитки в становленні наукової кар'єри.
20. Списування в стінах навчальних закладів: український і зарубіжний досвід.
21. Термінологічна лексика та слова іншомовного походження в науковому дискурсі.
22. Риторичний інструментарій доповідача.
23. Порівняльна характеристика підручника та навчального посібника як жанрів науково-навчальної літератури.
24. Порівняльна характеристика анотації, рецензії та відгуку як вторинних документів.
25. Проблеми наукового рецензування та шляхи їх вирішення.
26. Шляхи оптимізації написання наукової статті.
27. Структура і функції студентського самоврядування: досвід різних країн світу.
28. Етичні норми та етичний кодекс в освітньому та науковому просторі.
29. Відповідальність вченого за результати його діяльності.
30. Проблема пріоритетності наукових досягнень.

8. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття.

9. Методи контролю

Тести, індивідуальне навчальне завдання, підсумковий контроль (залік).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Модулі	Модуль I		Модуль II		Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (екзамен)**
Кількість балів за модуль	30	Модульний контроль	30	Модульний контроль		
Змістові модулі	ЗМ 1		ЗМ 2			
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	20	10	20	10	60	40

Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль			
Відвідування	4				4						
Активність на заняттях		8				8					
Виконання СРС			8				8				

Критерії оцінювання модульного завдання

Завдання	Кількість балів за одне завдання
20 тестових завдань	1
Разом	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BС (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

11. Рекомендована література

Базова

1. Шкіцька І.Ю. Основи академічної доброчесності. Практикум : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Довідник з академічної доброчесності / уклад. : В.Г. Гур'янова, Л.Т. Ониксимова, Н.В. Поберій. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.
4. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
5. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. українознавства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
6. Гребенюк Т.В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. 108 с.
7. Бралатан В. П. Професійна етика : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
8. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики» ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К. : Таксон, 2016. 234 с.
9. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / О. О. Ястремська. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.
10. Плагіат у студентських роботах : методи виявлення та запобігання : метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
11. Основи наукового мовлення : навч.-метод. посіб. / уклад. : О. А. Бобер, С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова та ін. К. : НАДУ, 2012. 48 с.
12. Семенов О. М. Академічне письмо : лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 220 с.

Допоміжна

13. Бутенко О. В. Правове виховання студентів вищих технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. пр. Херсон, 2014. Вип. 1. С. 59-62
14. Артьомов П., Пак І. Академічна нечесність як елемент академічної культури

- українського студентства: результати емпіричних досліджень. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2017. №37. С. 234–240.
15. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності : крос-культурний аналіз // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». Львів, 2013. Вип. 16. С. 241-248.
 16. Гунчак В. М. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності та поблажливості / В. М. Гунчак, М. П. Чепига // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. – Львів, 2011. – Т. 13, № 3 (49). – С. 14-23.
 17. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України // Спеціальні історичні дисципліни : питання теорії та методики: зб. наук. пр. К., 2013. Ч. 21 : Електронні інформаційні ресурси. С. 61-71.
 18. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності / Лист МОН № 1/9-263 від 20.05.2020 р.
 19. Jurdi R., Hage H.S., Chow, H.P.H. What behaviours do students consider academically dishonest? Findings from a survey of Canadian undergraduate students. *Social Psychology of Education*. 2012. № 15. Pp. 1–23.
 20. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
 21. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : монографія / НАН України. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
 22. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність : економіко-правові аспекти : навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. — Електрон. дан. — К.: Верховна Рада України. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12), вільний. Назва з екрану.
2. Про практичну підготовку студентів [Електронний ресурс] – http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc
3. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://infopedia.su/18x1e73.html>
4. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII «Про вищу освіту» (із змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII «Про авторське право і суміжні права». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
7. Лист МОН України 20.05.2020 № 1/9-263 Керівникам закладів вищої освіти «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/dopitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-upraktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>
8. Лист МОН 26.10.17 № 1/9-565 Керівникам закладів вищої освіти «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти». [Електронний ресурс] Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/57798/
9. Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650 Керівникам закладів вищої освіти «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

10. Лист МОН України 15.08.2018 № 1/11-8681 Рекомендації «Щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах». Автори О. Панич, О. Малишев, Ю. Каганов. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomuplagiatu.pdf>
11. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В.Бахрушин, Є.Ніколаєв. Електронне видання. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cxq9/view
12. Сацик Володимир. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? Освітня політика. Портал громадських експертів. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichnakontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
13. Семенов О.М., Семеніхіна О.В., Безуглий Д.С. Формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища як наукова проблема. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Том 62, № 6. С. 240–252. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/1917/1286>
14. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер з англ. 2019. 37с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.academicintegrity.org/wpcontent/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf
15. Ярошенко Тетяна. Академічна нечесність та політична культура: порівняльний досвід (Україна – США). Освітній портал. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/student/studying/articles/2.html>
16. Етичний кодекс викладача та студента [Електронний ресурс] / Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Режим доступу: http://nung.edu.ua/files/attachment_news/etic_codex.pdf.
17. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою Інтернет-ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>

Адреси бібліотек

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського:
м. Київ, Голосіївський проспект, 3
2. Національна парламентська бібліотека України:
м. Київ, вул. М. Грушевського, 1
3. Державна науково-технічна бібліотека України:
м. Київ, вул. Антоновича, 180

Розробник

д.і.н., проф.

В. М. Гамалія